UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
TRADIŢIE ŞI EXCELENŢĂ
Facultatea de Matematică şi Informatică

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Mari matematicieni romani

http://mate.info.ro/Resursa-Mari_matematicieni_romani.html

Emanoil Bacaloglu (1830-1891)

Fizician si matematician, participant la revolutia din 1848.

A fost profesor la Universitatea din Bucuresti si membru al Academiei Romane.
A publicat primele lucrari stiintifice romanesti de matematice, fizica si chimie, punand bazele terminologiei noastre in aceste domenii. Este unul dintre principalii initiatori ai Societatii de stiinte fizice care a luat nastere in 1890.

Janos Bolyai (1802-1860)

Mare matematician maghiar din Transilvania. A urmat Academia de geniu de la Viena si inca din timpul studiilor a facut o serie de descoperiri insemnate.

Lucrarea lui epocala prin care a creat, independent de matematicianul rus N. I. Lobacevski, geometria neeuclidiana este "Appendix" (1832), aparuta in limba latina ca o completare a manualului intitulat "Tentamen", scris de Bolyai Farkas, tatal sau.

Bolyai a scris si un studiu cu privire la teoria numerelor complexe ("Responsio", 1837). Rezultatele pe care le-a obtinut reprezinta o aprofundare dialectica a problemelor matematicii.

Lucrarile lui Bolyai au pus geometria pe baze noi, deschizandu-i largi perspective. Ele nu au fost insa intelese si apreciate de contemporanii sai.

Traian Lalescu (1882-1929)

Matematician român; a fost profesor la Universitatea din Bucuresti si la politehnicile din Timisoara si Bucuresti.

S-a ocupat in special de teoria ecuatiilor integrale si de aplicarea lor la rezolvarea unor probleme din teoria ecuatiilor diferentiale, aducând contributii insemnate in acest domeniu.

A publicat cel dintâi tratat din lume asupra ecuatiilor integrale "Introducere la teoria ecuatiilor integrale" (1911).

Are studii si in domeniul ecuatiilor functionale, al seriilor trigonometrice, fizicii matematice, geometriei, mecanicii, algebrei si istoriei matematicii.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

In sprijinul predarii matematicilor in invatamântul superior si mediu, Lalescu a publicat valoroase lucrari cu caracter didactic ("Calculul algebric", 1924; "Tratat de geometrie analitica", 1925).

Grigore C. Moisil (1906-1973)

Fondator al scolii de algebra logicii si teoria algebrica a mecanismelor automate, precum si al studiilor de logica polivalenta si logica nuantata, care au stat la baza realizarii primelor calculatoare românesti; contributii remarcabile la dezvoltarea informaticii in România si la formarea primelor generatii de informaticieni (premiul Computer Pioneer Award al IEEE Computer Society).

Matematician român, profesor la Universitatea din Bucuresti, membru al Academiei Române. Membru al Academiei de Stiinte din Bologna si al Institutului international de filosofie.
A publicat lucrari in domeniile analizei matematice, algebrei, logicii matematice, geometriei, mecanicii.
Deosebit de valoroase sunt contributiile aduse de Grigore Moisil in domeniul teoriei algebrice a mecanismelor automate.
A elaborat metode noi de analiza si sinteza a automatelor finite, precum si o teorie structurala a acestora.
A extins in spatiul cu mai multe dimensiuni derivata areolara a lui D. Pompeiu si a studiat functiile monogene de o variabila hipercomplexa, cu aplicatii la mecanica.
A introdus algebre numite de el lukasiewicziene trivalente si polivalente si le-a intrebuintat in logica si in studiul circuitelor de comutatie.
Moisil a adus o contributie insemnata la introducerea si folosirea primelor masini electronice de calcul in tara noastra. Lucrari:"La mecanique analytique des systemes continus" (1929), "Logique modale" (1942), "Introducere in algebra" (1954), "Teoria algebrica a mecanismelor automate" (1959), "Circuite cu tranzistori" (2 vol, 1961- 1962).

Dimitrie Pompeiu (1873-1954)

Matematician român. A fost profesor la universitatile din Iasi, Bucuresti si Cluj. Membru al Academiei Române.

A adus numeroase contributii in domeniul analizei matematice, teoriei functiilor de o variabila complexa, mecanicii rationale s.a. In teza sa de doctorat (Paris, 1905), ramasa celebra, a demonstrat printr-un exemplu existenta functiilor analitice continue pe multimea singularitatilor lor.

A introdus in matematica notiunea de derivata areolara, care a fost mult studiata de elevii sai; de asemenea a introdus notiunea de distanta intre doua multimi si a construit functii reale, neconstante, a caror derivata se anuleaza in orice interval, denumite functii Pompeiu.

Este creatorul scolii matematice de teoria ecuatiilor cu derivate partiale si de mecanica.

Lucrari principale: "Asupra continuitatii functiilor de o variabila complexa" (1905).

Gheorghe Titeica (1873-1939)

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Matematician român. A fost profesor la Universitatea si Scoala politehnica din Bucuresti; membru al Academiei Române si al mai multor academii si societati stiintifice straine, doctor honoris causa al Universitatii din Varsovia.

Prin lucrarile sale de geometrie diferentiala, Gheorghe Titeica s-a facut cunoscut lumii stiintifice internationale.
In special s-a ocupat cu studiul retelelor din spatiul cu n dimensiuni, definite printr-o ecuatie a lui Laplace.
A introdus o clasa de suprafete si o clasa de curbe care astazi ii poarta numele. Este unul din creatorii geometriei diferentiale centro-afine.
A fost un mare popularizator al stiintelor. Impreuna cu I. Ionescu, A. Ioachimescu si V. Cristescu a fondat revista "Gazeta matematica", cu G. G. Longinescu publicatia "Natura" pentru raspândirea stiintelor, iar cu D. Pompeiu a editat revista "Mathematica".
Lucrari: "Geometria diferentiala proiectiva a retelelor" (1924), "Introducere in geometria diferentiala proiectiva a curbelor" (1931).

Ernest Abason (1897 - 1942)

Matematician roman care a contribuit la dezvoltarea domeniului functiilor periodice, in matematica si electricitate.
Profesor la Univestitatea Politehnica din Bucuresti, incepand din anul 1938 sef al catedrei de geometrie descriptiva si cinematica.

Nicolae Abramescu (1884 - 1947)

Studii:

Şcoala primară şi liceul la Târgovişte;
Facultatea de Ştiinţe, Secţia Matematici a Universităţii din Bucureşti, 1905.

Activitate socio-profesională :

Profesor suplinitor în învăţământul secundar, la Ploieşti, 1904;
Profesor suplinitor la Liceul „August Treboniu Laurian” din Botoşani;
Profesor titular de matematică la Liceul „Vasile Alecsandri” Galaţi, 1 oct. 1907 - 1 sep. 1919;
Conferenţiar la Universitatea din Cluj, nov. 1919;
Profesor agregat de geometrie analitică şi profesor suplinitor de geometrie descriptivă la Cluj, feb. 1923;
Profesor titular de geometrie descriptivă şi infinetizimală, la Universitatea din Cluj, până la 1 oct. 1938;
Profesor de geometrie la Universitatea din Cluj, 1 oct. 1938 - 11 feb. 1947.

Colaborări la publicaţii:

„Gazeta matematică”, „Revista matematică din Timişoara”, „Buletinul cercului de studii al Şcolii superioare P.T.T.”, „Ştiinţă şi progres, Bolletino di Matematica”.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Afiliere:

membru al Societăţii Române de Ştiinţe;
membru al Gazetei Matematice Bucureşti;
membru titular al Academiei de Ştiinţe din România;
membru al Societăţii de Ştiinţe din Cluj;
membru al Societăţii de Matematică din Franţa;
membru al Circolo Matematico din Palermo;
membru al Deutsche Mathematiker Vereiningung;
membru referent al Mathematical Reviews;
membru referent al Zentralblatt fur Mathematical.

Valeriu Alaci (1884-1955)

Valeriu Alaci (1884-1955), născut la Cacica-Suceava, licenţiat în matematici la Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti (1909), doctor în 1921.
Din acelaşi an este profesor de analiză matematică.

Titu Andreescu

Din 1993 până în 2006, Titu Andreescu a fost antrenorul lotului olimpic de matematică al Statelor Unite.

“Am fost la IMO 14 ani la rând, până în 2006, când mi-am încheiat mandatul din Advisory Board, forul care guvernează olimpiada internaţională de matematică. Nu mai sunt antrenor principal. I-am predat ştafeta adjunctului meu, Zuming Feng, un bun prieten şi colaborator. Aici ştafeta se predă mai uşor şi de bunăvoie, nu ca în alte părţi...”, spune profesorul. Acum este adjunctul lotului, dar nu s-a oprit doar la elevii americani. El a lansat un proiect, numit AwesomeMath, unde pregăteşte viitorii olimpici de pretutindeni. Anul trecut au intrat în pregătire 135 de tineri, dintre care 8 sunt din Bucureşti, iar anul acesta vor pleca la “şcoala” din SUA peste 30 de elevi din toată România.

Înainte de ’89, datorită rezultatelor deosebite obţinute cu elevii români la olimpiade, Titu Andreescu a lucrat pentru Ministerul Educaţiei (n.r. - pe atunci al Învăţământului), însă la un moment dat i s-au blocat cărările. “Am fost cooptat în comitetul care îl consilia pe ministrul Învăţământului. Acest comitet consultativ avea un număr mic de membri, eu fiind cel mai tânăr. La acea vreme mi s-au recunoscut meritele. La IMO '85 aveam şi un elev, Răzvan Gelca, de la liceul meu, Loga, din Timişoara, pe care l-am îndrumat îndeaproape. Ce credeţi că s-a întâmplat? În seara de dinaintea plecării către Helsinki mi s-a spus că nu mi s-a eliberat paşaportul. O posibilă explicaţie este locul naşterii mamei, New York”, povesteşte profesorul Andreescu. Ţinta lui era să ajungă liderul echipei României, însă “era imposibil, pentru că liderul, care era întotdeauna el (şi niciodată ea) a fost un cadru universitar din Bucureşti. Iar eu nu eram nici cadru universitar şi nici din Bucureşti. Din păcate, această politică continuă, iar România a ajuns o mediocră echipă în IMO: anul trecut pe locurile 17-18, la egalitate cu Peru!”

Acesta este şi motivul pentru care a plecat din România. “De ce USA? Ei bine, mama s-a născut acolo. Bunicii emigraseră la începutul secolului trecut, iar în Primul Război Mondial, bunica şi

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

mama s-au repatriat. Mama a trăit în România până am emigrat împreună (îşi păstrase cetăţenia americană). Am ajuns pe pământul făgăduinţei în 1990. Să ştiţi că pentru mine chiar a fost aşa. La numai câteva luni predam la una dintre primele zece şcoli din America: Illinois Mathematics and Science Academy, care concentra elevi de liceu excepţionali", povesteşte Titu Andreescu. La olimpiada internaţională a obţinut imediat rezultate bune. "Şeful meu de la şcoală mă recomandase - fără să-i fi cerut! - ca să antrenez echipa USA din 1993. Directorul de atunci al competiţiilor americane de matematică l-a ascultat! (Aşa ar trebui să se întâmple şi în România...) Primul câştigător, Steve Wang, în 1994. Am obţinut punctaj maxim, pe echipe, la IMO din Hong Kong. După succesele echipei USA, ziariştii americani m-au numit «Bela Karoly al matematicii». Şi când avem echipa mai slabă, fără experienţă, ne clasam pe locurile fruntaşe", spune profesorul. În comparaţie cu elevii români, Titu Andreescu crede că elevii americani "nu sunt mai deştepţi, ci mai organizaţi. Românii sunt poate mai creativi, dar americanii mai disciplinaţi şi mai muncitori." "Să ştiţi că olimpicii de matematică de aici sunt «well-rounded», adică multilaterali. Sunt buni şi la ştiinţe, cântă - chiar foarte bine - la un instrument, chiar şi scriu bine. Nu frumos, ci bine", precizează profesorul din SUA.

Aurel Angelescu (1886-1938)

Născut la Ploieşti în 15 aprilie 1886, unde urmează cursul primar şi liceul. Profesorul N. Abramescu se lăuda cu faptul de a-l fi avut ca elev (în ultima clasă de liceu).

Este trimis la Paris (Sorbona), unde obţine licenţa în matematici. Tot acolo îşi ia doctoratul (7 apr. 1916) cu teza : "Sur les polynômes généralisant les polynômes de Legendre et d'Hermite et sur le calcul approché des integrals multiples". Maestrul său preferat era Paul Appel.

Revenit în ţară este numit profesor agregat la Catedra de Teoria funcţiilor a Universităţii din Cluj (1919). Aici se implică cu trup şi suflet în munca de organizare a învăţământului matematic românesc, fiind şi unul dintre mentorii revistei "Mathematica".

Între 1927-28 ocupă funcţia de decan al Facultăţii de Ştiinţe din Cluj, iar în 1930 este numit profesor titular de algebră superioară şi teoria numerelor la Universitatea Bucureşti (succedându-l pe Traian Lalescu). Aici îşi găseşte sfârşitul tragic (6 apr. 1938), la nici 52 de ani.

Preocupările sale privind Funcţiile generalizatoare ale claselor de polinoame, Ecuaţiile diferenţiale liniare, Analiza funcţională şi Seriile trigonometrice s-au concretizat în cca 60 de lucrări din domeniul algebrei şi teoriei funcţiilor.

Menţionăm de asemenea şi cursul "Secţiuni de calcul diferenţial"(1927).

Theodor Angheluţă (1882-1964)

Născut la 28 aprilie 1882 în localitatea Adam (fostul judeţ Tutova), urmează şcoala primară şi liceul la Bârlad.

Între 1902-1905 urmează Facultatea de Ştiinţe a Universităţii Bucureşti (secţia matematici), la absolvirea căreia îşi ia licenţa şi funcţionează în învăţământul secundar (1905-1909).

Din 1910 (până în 1914) urmează matematicile la Sorbona (cu prof. E. Picard). Revenit în ţară (din cauza izbucnirii războiului), se reangajează ca profesor de liceu (până în 1919), apoi este numit conferenţiar la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii Bucureşti (secţia matematici).

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

În 16 iunie 1922 îşi ia doctoratul în matematici, cu teza: "O clasă generală de polinoame trigonometrice şi aproximaţiunea cu care ele reprezintă o funcţiune continuă" iar din 1923 este numit profesor titular definitiv la Catedra de algebră superioară a Universităţii clujene, unde funcţionează până la pensionare (1 sept. 1947). Pentru perioade scurte a fost decan al Facultăţii de Ştiinţe din Cluj (1930-31) precum şi în "refugiul" facultăţii la Timişoara.

La sfârşitul anului 1950 este rechemat la Facultatea de Matematică şi Fizică a Universităţii "V. Babeş".

Cu data de 1 oct. 1955 este numit profesor la Institutul Politehnic din Cluj, unde funcţionează până în luna august 1962. În semn de apreciere (tardivă) i se conferă titlul de "Om de ştiinţă emerit" (1 ian. 1963), ca un an mai târziu (30 mai 1964) să treacă la cele veşnice.

Excelent profesor, potolit dar devotat, prelegerile şi conferinţele sale erau deosebit de căutate.

Theodor Angheluţă are contribuţii de seamă în domeniul teoriei funcţiilor, al ecuaţiilor diferenţiale şi integrale, al ecuaţiilor funcţionale şi algebrice. Un tip de ecuaţii funcţionale îi poartă numele: "Ecuaţii funcţionale Angheluţă".

Emanoil Arghiriade(1903-1969)

Matematician strălucit, membru al Academiei Române (lucrări ştiinţifice: „Sur les surfaces de Cech", „Sur le contact d´une surface et d´une quadrique")

Dan Barbilian (1895 - 1961)

Ion Barbu este pseudonimul matematicianului Dan Barbilian (n. 18 martie 1895 la Câmpulung-Muscel, d. 11 august 1961 la Bucureşti). Este pseudonimul sub care a devenit cunoscut ca unul dintre cei mai importanţi poeţi români din secolul trecut, „dacă nu cumva cel mai mare", scrie Alexandru Ciorănescu în volumul său publicat în 1981 la Twayne Publishers şi tradus în limba română în 1996). Dan Barbilian era fiul judecătorului Constantin Barbillian (care şi-a latinizat numele iniţial Barbu) şi Smaranda, născută Şoiculescu.

Matematicianul

Talentul său matematic se manifestă încă din timpul liceului, elevul Barbilian publică remarcabile contribuţii în revista Gazeta matematică. Tot în acest timp, Barbilian îşi dezvoltă şi pasiunea pentru poezie. Între anii 1914-1921 studiază matematica la Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti, studiile fiindu-i întrerupte de perioada în care îşi satisface serviciul militar în timpul Primului Război Mondial.

Cariera matematică continuă cu susţinerea tezei de doctorat în 1929. Mai târziu participă la diferite conferinţe internaţionale de matematică. În 1942 este numit profesor titular de algebră la Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti. Publică diferite articole în reviste matematice. De deosebită importanţă sunt două dintre contribuţiile lui: o scurtă lucrare de două pagini apărută în Casopis Matematiky a Fysiky (1934-1935), unde defineşte o procedură de metrizare care va fi numită de Leopold Blumenthal „spaţii Barbilian", şi două lucrări în Jber. Deutsch. Math. Verein., apărute în 1940 şi respectiv în 1941, intitulate Zur Axiomatik der Projectiven ebenen Ringgeometrien, şi care au inspirat o direcţie de cercetare în geometria inelelor, direcţie asociată azi în literatura de specialitate cu numele său, al lui Hjelmslev şi al lui Klingenberg.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Teoria spaţiilor Barbilian a fost amplu dezvoltată în patru lucrări:

Asupra unui principiu de metrizare, Stud.Cercet. Mat. 10 (1959), 68-116, Fundamentele metricilor abstracte ale lui Poincaré şi Carathéodory ca aplicaţie a unui principiu general de metrizare (lucrare prezentată la Institutul de matematică în data de 4 iunie 1959), apărut în Studii şi cercetări matematice, vol. 10 (1959), 273-306; J-metricile naturale finsleriene, apărută în aceeaşi revistă în vol. 11 (1960), 7-44; J-metricile naturale finsleriene şi funcţia de reprezentare a lui Riemann,lucrare scrisă împreună cu Nicolae Radu şi apărută postum, publicată tot în Studii şi cercetări matematice, vol. 12 (1962), 21-36.
Ultima lucrare a fost depusă la redacţie de Nicolae Radu pe 20 octombrie 1961; Barbilian se stinsese pe 11 august, în acelaşi an. Originalitatea ideii matematice a lui Barbilian constă în reexaminarea modelului Poincaré al geometriei neeuclidiene a lui Lobacevski. Acest model generează în mod natural o distanţă care poate fi reprezentată ca oscilaţie logaritmică.

Contribuţia lui Dan Barbilian a fost de a analiza cât de generală e această procedură de a construi o distanţă şi de a stabili o teorie a spaţiilor metrice dotate cu această distanţă. În lucrarea din 1934, a definit o metrică în interiorul unei regiuni planare oarecare, generalizând astfel ideea modelului Poincaré, care este definit doar în interiorul discului unitate. Cu acea metrică, interiorul mulţimii devenea un model de geometrie neeuclidiană. Aceste rezultate au fost citate şi folosite de-a lungul anilor de mulţi matematicieni, între care (menţionaţi în ordinea cronologică a contribuţiilor) Leopold M. Blumenthal, P. J. Kelly, Wladimir G. Boskoff, Alan E. Beardon, F. W. Gehring, K. Hag, Peter A. Hasto, Zair Ibragimov, H. Linden, P. Sousa, S. Ponnusamy, S. A. Sahoo, M. G. Ciucă, Bogdan Suceavă.

Gheorghe Călugăreanu (1902-1976)

Gheorghe Călugăreanu s-a născut la Iaşi, în ziua de 16 iulie 1902, a urmat şcoala primară la Bucureşti între anii 1909 şi 1913, apoi liceul “Gh. Lazăr” din Bucureşti, în perioada 1913-1921. Între anii 1921 şi 1924 a frecventat cursurile Secţiei de matematică şi fizică a Facultăţii de Ştiinţe de la Universitatea “Regele Ferdinand I” din Cluj (în prezent Universitatea “Babeş-Bolyai”). Tatăl său, eminent naturalist, într-o perioadă a fost rectorul acestei universităţi.

În 1926 a plecat la Paris, ca bursier al statului, unde a avut posibilitatea să urmărească cursurile unora dintre cei mai mari matematicieni ai epocii. În acelaşi an a primit certificatul de licenţă în ştiinţe la Universitatea din Paris, iar în 1928 a obţinut titlul de dorctor în ştiinţe matematice după ce a susţinut cu mult succes teza “Sur les fonctions polygènes d’une variable complexe”.

După reîntoarcerea în ţară, întreaga sa activitate este legată de universitatea clujeană, Astfel, aici el a funcţionat ca asistent (1930-1934), conferenţiar (1934-1942) şi, din 1942, profesor titular. În anul 1963 a devenit membru titular al Academiei Române.

G. Călugăreanu şi-a pus cu deosebită dăruire talentul şi puterea se muncă în slujba dezvoltării învăţământului şi ştiinţei din ţara noastră. Prin activitatea sa intensă, susţinută de calităţile remarcabile de dascăl şi savant, el a devenit unul dintre cei mai preţuiţi profesori ai universităţii

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

clujene. În calitate de decan al Facultăţii de matematică şi fizică (1953-1957) şi ca şef al Catedrei de teoria funcţiilor, G. Călugăreanu şi-a adus o contribuţie importantă la organizarea învăţământului matematic.

Opera ştiinţifică a lui Gheorghe Călugăreanu este axată pe studiul unor probleme fundamentale de teoria funcţiilor de o variabilă complexă, geometrie, algebră şi topologie.

Primele sale lucrări, inclusiv teza de doctorat, sunt contribuţii originale valoroase în teoria funcţiilor de o variabilă complexă şi îl pun în poziţia de demn continuator al lui D. Pompeiu. Alte rezultate remarcabile sunt în domeniul funcţiilor meromorfe şi al celor univalente, G. Călugăreanu putând fi considerat iniţiatorul şcolii clujene de teoria geometrică a funcţiilor univalente.

Descoperirea invarianţilor de prelungire analitică constituie una dintre contribuţiile cele mai importante ale lui G. Călugăreanu în teoria funcţiilor analitice, iar teoria nodurilor este acel capitol al topologiei care l-a atras în mod deosebit.

Opera sa matematică rămâne un model de construcţie spirituală elevată şi unitară. Unele dintre rezultatele sale s-au dovedit a fi importante nu numai pentru lumea matematică, ci şi pentru cercetări în biologia moleculară sau mecanica fluidelor. Prin tot ce a înfăptuit G. Călugăreanu se înscrie în galeria celor mai distinşi reprezentanţi ai şcolii româneşti de matematică.

Nicolae Cioranescu (1903-1957)

(1903 - 1957)

Fecior de invatatori, Nicolae Cioranescu s-a nascut in Bucuresti la 28 martie 1903. Vrednicul institutor, tatal matematicianului, a fost intemeietorul primei scoli de surdo-muti din Romania.
Viitorul matematician a urmat scoala primara in satul Moroeni. Clasa a I-a de liceu a urmat-o la liceul „Manastirea Dealu", clasele II –VII la „Mihai Viteazu" iar clasa a VII-a la liceul „Spiru Haret" din Bucuresti. Dupa bacalaureat s-a inscris la Universitatea din Bucuresti unde si-a luat licenta in matematici in anul 1925 si licenta in stiinte fizico-chimice in acelasi an. In urma staruintelor lui Gh. Titeica pleaca la Paris si-si ia din nou licenta in stiinte la Sorbona, cu certificate privind calculul diferential si integral, analiza superioara si mecanica rationala. In ianuarie 1929 trece si doctoratul in matematici tot la Sorbona.

Se intoarce in tara si este numit conferentiar la matematici generale pentru anul preparator, la scoala Politehnica din Bucuresti unde este titularizat definitiv la 1 mai 1933 si a predat aici pana in 1941. Prin iesirea la pensie a lui D.Pompeiu, N. Ciorranescu este trecut profesor suplinitor la catedra de geometrie analitica, pana in 1943 cand a trecut la catedra de analiza. In 1944 al gasim functionand ca rector al Politehnicii Bucuresti.

In viata de toate zilele Cioranescu a combatut nepregatirea, impostura, perfidia, uscaciunea sufleteasca. Spontan in creatia matematica, a fost tot atat de spontan si in zvarlirea glumei, careia nu i se putea imputa insa nici cea mai mica urma de rautate. A fost un matematician cu multa fantezie stralucitoare si cu umor sanatos, plin de verva muscatoare, care la conferintele profesorilor Politehnicii, nu numai ca descretea fruntile dar se si radea din toata inima.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

A scris lucrari de popularizare a stiintei, printre care Astronomia pentru toti, care este un exemplu tipic. A fost membru la „Gazeta matematica" si la „Societatea romana de stiinte", sectia de matematici si membru al Academiei de stiinte din Romania. A decedat la 2 aprilie 1957.

Opera sa matematica cuprinde peste 120 de memorii, lucrari didactice, monografii si diverse in publicatii straine si din tara.

Mihnea Colţoiu(1954)

Mihnea Colţoiu s-a născut în anul 1954 la Bucureşti. A absolvit Facultatea de Matematică în anul 1979 şi a obţinut titlul de doctor în matematică în anul 1985 cu teza intitulată: "Convexitate în analiza convexă". Domeniul său de cercetare priveşte pseudoconvexitatea analitică, domeniu care are legături cu topologia algebrică, geometria algebrică, teoria singularităţilor.

Printre rezultatele sale cele mai importante amintesc următoarele:
- Rezolvarea conjecturii lui W. Barth (Nagoya Math.J. 145 (1997, 99-123) problemă deschisă din anul 1970.
- Caracterizarea spaţiilor 1-convexe cu ajutorul funcţiilor de exhaustiune strict plurisubarmonice având şi valoarea minus infinit (Math. Ann., 1985).
- Contraexemplu la problema hiperintersecţiei (Ann. Math., 1977).
- Contraexemplu la principiul Oka-Grauert pe spaţii 1-convexe (Math., Ann., 1998).
- Studiul omologiei spaţiilor Stein, omologiei relative a perechilor Runge (J. Reine Ang. Math., 1986).
- Rezultate privind tipul de convexitate al complementarelor de mulţimi analitice în spaţii Stein.

În anul 1979 Mihnea Colţoiu a fost încadrat cercetător ştiinţific la Institutul de Matematică al Academiei Române, în prezent fiind (din anul 1993) cercetător ştiinţific principal gr.I. Din anul 1992 este şeful colectivului de analiză complexă şi teoria potenţialului la acelaşi institut. A fost invitat la diverse universităţi din străinătate: Wuppertal, Roma (La Sapienza), Berlin (Humboldt), Lille, Parma. Între anii 1992 şi 2003 s-a deplasat de mai multe ori în cadrul bursei Humboldt şi a bursei DFG la universităţile din Wuppertal şi Berlin. În anul 2005 a avut bursa Max Plank Inst. For Mathmatics (Bonn). În anul 1987 a primit premiul Simion Stoilow al Academiei Române.

Mihnea Colţoiu a dezvoltat teoria pseudoconvexităţii în România, iar lucrările sale sunt citate de numeroşi matematicieni români şi străini.

Anton Davidoglu (1876—1958)

Anton Davidoglu (n. 30 iunie 1876 — d. 27 mai 1958, Bucureşti), matematician. A fost iniţiatorul cercetărilor româneşti în domeniul ecuaţiilor diferenţiale ordinare sau cu derivate parţiale. A contribuit şi la dezvoltarea analizei matematice şi a ecuaţiilor diferenţiale. Contribuţiile sale sunt menţionate în lucrările unor prestigioşi matematicieni, precum Emile Picard, G. Mignoli, J. Mikusinski.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Licenţa în matematici a primit-o de la Şcoala normală superioară din Paris în anul 1897, iar lucrarea susţinută la absolvire s-a numit Sur l'equation des vibrations transversales des verges elastique (Sorbona, 1900). Lucrarea a fost citată de A. H. Love în lucrarea Mathematical theory of Elasticity (Cambridge, 1934).

În anul 1902 a fost profesor agregat, iar între anii 1905-1941, profesor titular la catedra de calcul diferenţial şi integral a Facultăţii de ştiinţe din cadrul Universităţii din Bucureşti. În anul 1913 a fost rector al Academiei de înalte studii comerciale şi industrie din Bucureşti.

Lucrări:

Curs de analiza infinitezimală (1931)
Curs de teoria asigurărilor (1935)

Articole:

Sur les zeros des integrales reeles des equations lineaires du troisieme ordre (1900)
Sur le nombre de racines communes a plusieurs equations (1901)
Sur une equation des mouvements turbulents (1935)

Constantin Drâmbă (1907-1997)

Constantin Drâmbă (n. 19 iulie 1907, Borşani, Coţofăneşti - d. 10 februarie 1997, Bucureşti) matematician, astronom, membru corespondent al Academiei Române (1963), membru al Academiei Române (1990). A studiat singularităţile reale şi imaginare ale celor 3 corpuri, rotaţia Pământului, timpul astronomic.

Născut într-o familie de învăţători, Constantin a fost fiul cel mai mare din cei şase fraţi ai familiei Drâmbă. Între anii 1914-1918 urmează şcoala primară în comuna natală, iar apoi urmează cursurile Liceului Vasile Alecsandri din Galaţi, pe care îl absolvă în anul 1926. Între 1926-1929 urmează cursurile Facultăţii de Ştiinţe din cadrul Universităţii Bucureşti, secţia de matematică. Aici va avea ca dascăli personalităţi marcante ale ştiinţei româneşti, precum: Gheorghe Ţiţeica, David Emanuel, Traian Lalescu, Nicolae Coculescu (a fost unul din mentorii lui Constantin Drâmbă, acordându-i acestuia tot sprijinul şi încrederea sa).

Începând cu 1 martie 1928 activează ca observator-calculator în cadrul Observatorului Astronomic din Bucureşti, fondat şi condus de profesorul său Nicolae Coculescu, iar mai apoi după terminarea studiilor (1929) ca astronom adjunct. În această perioadă a participat la diverse lucrări cu ajutorul lunetei meridiane şi ecuatoriale, sub conducerea profesorului Gheorghe Demetrescu.

După câţiva ani de la angajarea în cadrul Observatorului pleacă în Franţa pentru a urma un doctorat în astronomie, în cadrul Facultăţii de Ştiinţe din Paris. Între anii 1934 - 1936 Constantin Drâmbă pregăteşte împreună cu Jean Chazy (1882 - 1955) teza de doctorat cu titlul Sur les singularités réelles et imaginaires dans le problèmes de trois corps, iar în 5 martie 1940 o susţine în faţa comisiei formate din Ernest Esclangon, Jean Chazy şi Armand Lambert. La 1 noiembrie, după ce a susţinut teza de doctorat, este avansat ca astronom titular.

Se reîntoarce în ţară şi continuă studiile de mecanică cerească, astronomie şi matematică, activând ca profesor, la Universitatea din Bucureşti şi Institutul de Petrol, Gaze şi Geologie,

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Institutul Politehnic Bucureşti (1943 - 1948), Institutul de geologie şi tehinică minieră din Bucureşti (1949 - 1952). În cadrul Universităţii Bucureşti a parcurs toate gradele didactice, ajungând până la cel de şef al catedrei de mecanică şi astronomie, din cadrul departamentului de astronomie. În anul 1958 publică un curs pentru studenţii săi întitulat Lecţii de ecuaţii diferenţiale.

În anul 1951 Observatorul Astronomic trece în subordinea Academiei Române, iar Constantin Drâmbă este numit şeful secţiei de Astronomie. În această calitate, între anii 1953 - 1957 a coordonat colaborarea internaţională a observatorului pentru obţinerea unui sistem de referinţă prin intermediul stelelor slabe. Totodată a organizat serviciul orar al Obseravtorului, coordonând şi colaborarea cu serviciul Internaţional al Orei din Paris.

În anul 1958 publică la Editura Tehnică principala sa lucrare Elemente de mecanică cerească. În această lucrare Constantin Drâmbă a abordat şi una din principalele subiecte de actualitate în acele timpuri, sateliţii artificiali. Problematica lansării sateliţilor artificiali, axa de rotaţie terestră, poziţiile polului de inerţie terestru sunt aspecte studiate de Constantin Drâmbă, majoritatea tezelor de doctorate conduse de acesta fiind orintate pe aceste subiecte.

În anul 1963 este numit directorul Observatorului, ocupând această funcţie până în anul 1977, an în care se pensionează şi părăseşte conducerea Observatorului.

În 10 februarie 1997 se stinge din viaţă, fiind înmormântat la cimitirul Bellu.

David Emmanuel (1854-1941)

David Emmanuel (n. 31 ianuarie 1854, Bucureşti - d. 4 februarie 1941, Bucureşti) a fost matematician evreu român. Este considerat drept întemeietor al şcolii matematice moderne în ţara noastră. A fost membru al Academiei Române.

În anul 1879 îşi ia doctoratul la Sorbona cu teza "Etude des intégrales abéliennes de troisième espace", devenind astfel al doilea român doctor în matematici la Sorbona (primul fiind Spiru Haret).

A fost preşedintele primului congres de matematică desfaşurat la noi în ţară. Sedinţa de deschidere a Congresului a avut loc în Aula Magna a Universităţii din Cluj, la data de 9 mai 1929.

Biroul Congresului l-a avut ca preşedinte de onoare pe profesorul David Emmanuel, preşedinţi: Gh. Ţiţeica, D. Pompeiu şi I. Ionescu, iar secretar general, P. Sergescu. Lucrările s-au desfăşurat pe patru secţiuni: Algebră şi Analiză (prezidată de S. Stoilow şi Const. Popoviciu), Geometrie (prezidată de S. Sanielevici), Matematici aplicate (prezidată de Em. Filipescu, Th. Anghelută şi A. Maior), Istoria şi didactica matematicii (prezidată de G. Bratu, G. Iuga şi O. Onicescu).

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

În 1882, David Emmanuel a devenit profesor de algebră superioară şi de teoria funcţiilor la facultatea de Ştiinşa a Universităţii din Bucureşti. Aici, în 1888, a ţinut primele cursuri de teoria grupurilor şi de teoria lui Galois. Printre studenţii săi se numără Gheorghe Ţiţeica, Traian Lalescu şi Simion Stoilow.

David Emmanuel a avut un rol important în introducerea în România a studiului matematicilor moderne şi în abordarea riguroasă a acestora.

---

http://gherasimalexandru.weebly.com/mari-matematicieni-romacircni.html

---

---

http://www.ziare.com/magazin/inventii/matematicieni-care-au-schimbat-lumea-galerie-foto-1180652

Inainte ca noi medicamente sa fie create de oameni de stiinta sau ca noi tehnologii sa fie dezvoltate de ingineri, acestia se folosesc in studiile si calculele lor de numeroase notiuni puse la punct de unii matematicieni, uneori cu secole mai devreme.

Niciun domeniu de studiu nu a jucat un rol atat de important in istoria omenirii ca matematica, insa, din nefericire, multi dintre matematicieni au parte de putina recunoastere pentru contributiile lor la dezvoltare.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Potrivit Business Insider, iata cativa matematicieni care au schimbat lumea.

1. James Maxwell, primul om care a realizat o fotografie color

James Maxwell a fost un matematician scotian, care a elaborat teoria electromagnetica clasica, ce a combinat secole de cercetari in magnetism, electricitate si optica. Maxwell este primul care a demonstrat ca electricitatea calatoreste prin spatiu cu viteza luminii si este primul care a realizat o fotografie color. Einstein tinea pe birou o poza cu el, inramata, alaturi de una cu Michael Faraday si alta cu Issac Newton.

Legarea luminii de electromagnetism este considerata a fi una dintre cele mai mari realizari ale fizicii moderne.

2. Alan Turing, spargator de coduri in Al Doilea Razboi Mondial

Turing este un matematician britanic, care este considerat unul dintre cei mai importanti oameni in stabilirea tehnicilor necesare spargerii cifrului german Enigma, prin care Aliatii au reusit sa descifreze comunicatiile germane. Turing este unul dintre fondatorii criptanalizei moderne si a jucat un rol crucial in castigarea Bataliei Atlanticului de catre Aliati.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

3. Pierre-Simon Laplace, pionier in statistica

Marchizul de Laplace a avut o contributie esentiala in dezvoltarea astronomiei matematice si a statisticii. El a fost unul dintre primii oameni care au vorbit despre existenta gaurilor negre si a jucat de asemenea un rol important in sistematizarea teoriei probabilitatilor, creand bazele pentru

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

statistica bayesiana. In plus, este unul dintre primii oameni care au studiat viteza sunetului.

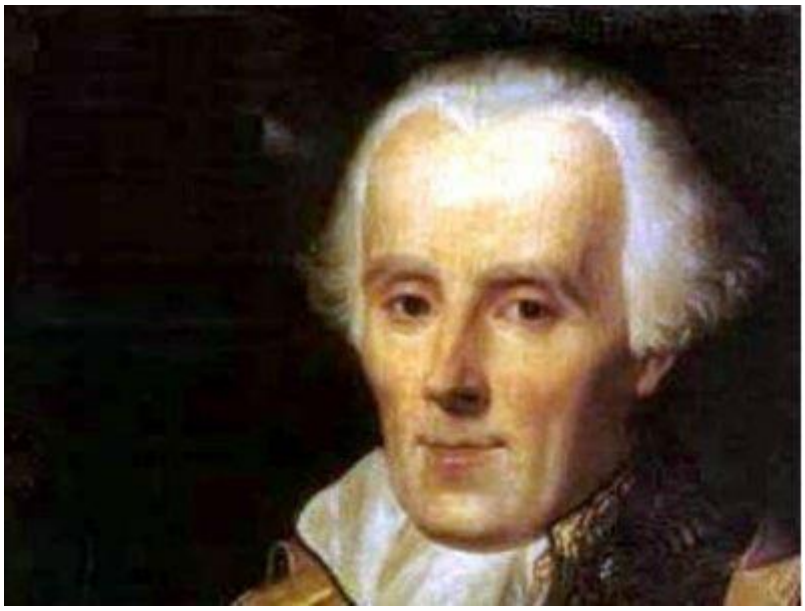

4. Charles Babbage, "parintele computerului"

Charles Babbage, matematician englez si inventator, este considerat "parintele computerului", pentru propunerea de a inventa prima masinarie de calcul mecanica. Mai tarziu, a proiectat un

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

motor analitic care, teoretic, putea fi programat.

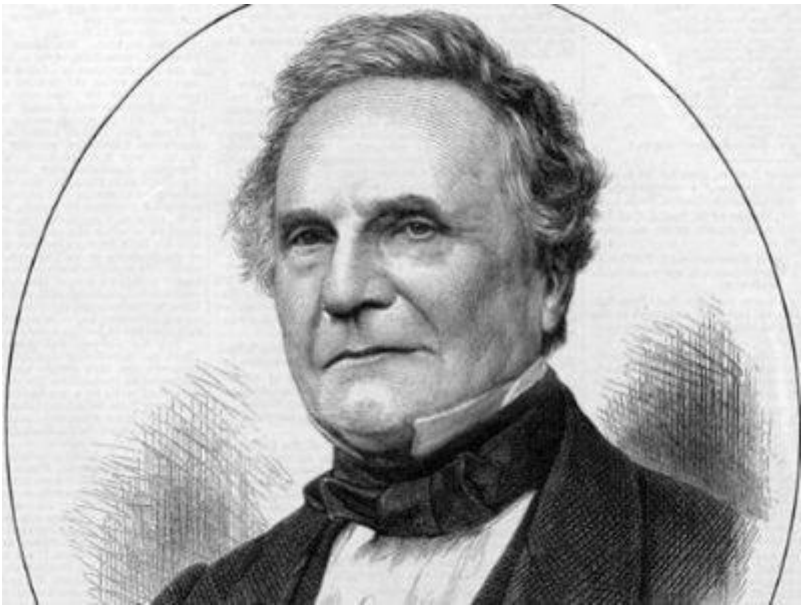

5. Ada Lovelace, prima programatoare de computere

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Contesa Ada Lovelace, care a lucrat cu Charles Babbage, este considerata adesea prima programatoare de computere. Era fiica poetului Lord Byron si se considera un analist, iar Babbage spunea despre ea ca este o "mestera a numerelor". A murit la 36 de ani, dar notele ei servesc drept marturie a cercetarilor lui Babbage si a unora dintre primele discutii despre programare.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

6. Euclid din Alexandria, autorul primului manual de matematica

Acest matematician grec, care a trait in timpul domniei lui Ptolomeu I (intre 323 si 283 i.Hr.), este autorul "Elementelor", care este practic primul manual de matematica. De asemenea, a pus bazele geometriei euclidiene.

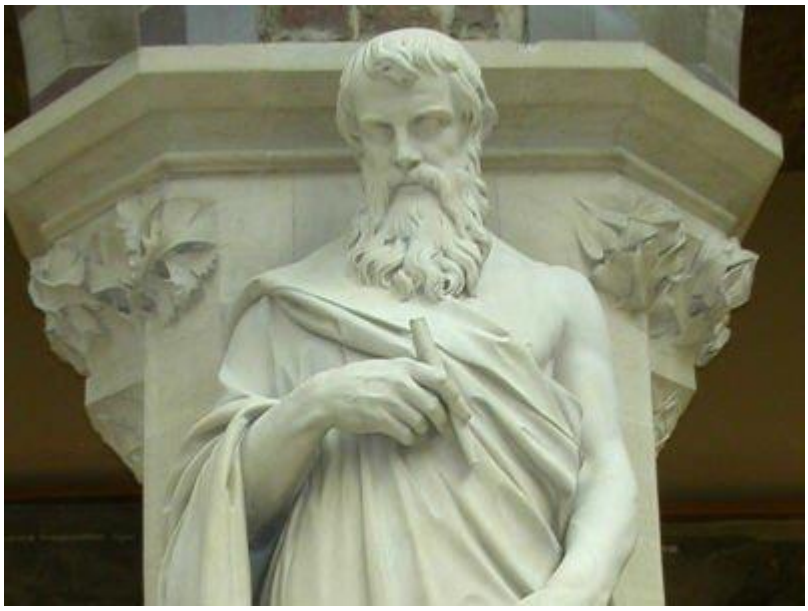

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

7. Isaac Newton, inventatorul calculului diferential si integral

Englezul Isaac Newton a elaborat teorii care au revolutionat optica, matematica si mecanica. Este autorul teoriei gravitatiei si al calculului diferential si integral. Legile lui Newton sunt astazi cunoscute chiar si de oameni care nu fac parte din comunitatea stiintifica, contributia lui la fizica moderna fiind remarcabila.

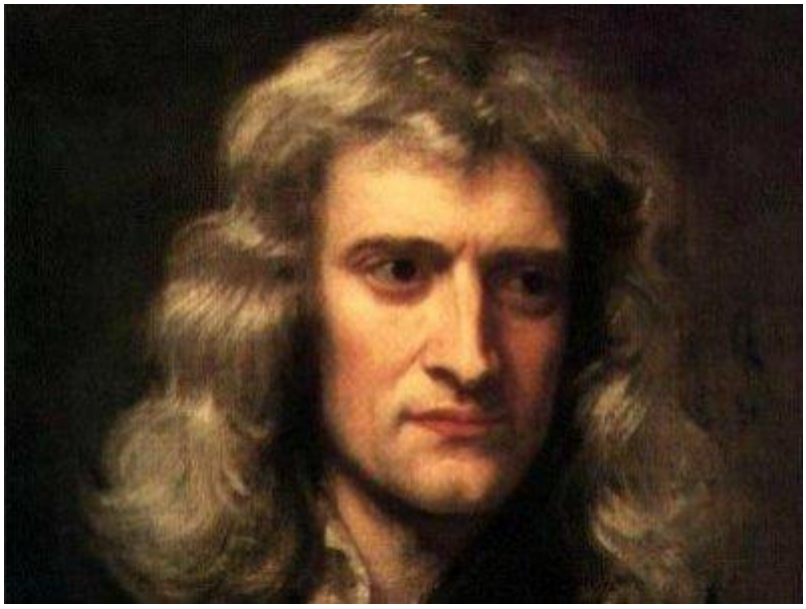

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

8. Blaise Pascal, inventatorul primului calculator

Blaise Pascal, matematician si fizician din secolul al XVII-lea, a ramas in istorie prin mai multe realizari, printre acestea numarandu-se inventarea presei hidraulice, a rotii de ruleta, a seringii si a primului calculator mecanic.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

9. Daniel Bernoulli a pus bazele aerodinamicii

Daniel Bernoulli, matematician elvetian, este renumit pentru contributiile lui la mecanica fluidelor si pentru cercetarile in statistica si probabilitate. De asemenea, acesta este considerat si un pionier in medicina, el aplicand statistici pentru a descrie o izbucnire a variolei, in 1766. In familia Bernoulli au fost si alti membri care au avut contributii semnificative in matematica.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

10. Joseph Fourier a descoperit efectul de sera

Joseph Fourier a ramas orfan la varsta de opt ani, iar mai tarziu a participat la Revolutia Franceza si i s-a alaturat lui Napoleon in expeditia sa in Egipt. A avut contributii in termodinamica si analiza dimensionala, iar in anul 1824 a descoperit existenta efectului de sera.

11. Theodore von Karman a proiectat un elicopter primitiv

Nascut intr-o familie de evrei in Budapesta, Theodore von Karman a parasit Europa in 1930. A ramas in istorie pentru faptul ca a proiectat un elicopter primitiv si pentru ca a fost unul dintre cei care au pus bazele conceptului de zbor supersonic, facand cercetari in turbulenta si aerodinamica supersonica.

UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
TRADIȚIE ȘI EXCELENȚĂ
Facultatea de Matematică şi Informatică
Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

http://adevarul.ro/tech/stiinta/cei-mai-mari-matematicieni-timpurile-cei-si-au-imaginat-calculatoarele-posibile-1_5562f06acfbe376e35926e40/index.html

➔ Fara imagini, vezi pe site !!!!!!!!

UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
TRADIȚIE ȘI EXCELENȚĂ
Facultatea de Matematică şi Informatică

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

ISTORIA UBB

http://www.ubbcluj.ro/ro/despre/misiune/istoric

Universitatea Babeș-Bolyai - scurt istoric

I. Secolele XVI-XIX – Precursori ai universității moderne

A. Etapa 1578-1607

Istoria învățământului academic clujean este una îndelungată, fiind strâns legată de evoluția orașului de pe Someș. Începuturile vieții universitare locale coboară până în secolul al XVI-lea. În anul 1578, principele Transilvaniei Ştefan Báthory a solicitat acceptul papei Grigore al XIII-lea în vederea înființării unui colegiu iezuit la Cluj. În anul următor, papa a trimis în Transilvania prima misiune cu acest scop, din care făceau parte iezuiții Ștefan Szántó (Arator), Jakob Wujek, Valentin Ladó, Luigi Odescalchi, Justius Rabbus, Matias Thomány, Wolff Schreck.

Diploma de fondare a **Colegiului Major Iezuit din Cluj** a fost emisă de Ştefan Báthory în **12 mai 1581**, la Vilna (Vilnius, azi în Lituania). Dorinţa întemeietorului era ca acest Colegiu Major să fie o instituţie similară universităţilor consacrate ale epocii, să aibă cursuri de gramatică, filosofie, teologie şi retorică. În acest colegiu urmau să fie studiate limbile latină, ebraică şi greacă, putând fi obținute titlurile de *baccalaureus*, *magister* şi *doctor*. Primul rector al colegiului a fost **Jakub Wujek (foto)**. Limba de predare a Colegiului a fost latina.

În anul **1583**, alături de Colegiul Major Iezuit, a început să funcţioneze şi **Seminarul Pontifical şi Regal (*Seminarium Pontificium ac Regium*)** pentru preoții catolici. Diplomatul iezuit Antonio Possevino a fost trimis să organizeze seminarul din punct de vedere pedagogic şi administrativ. Din acest motiv, **Antonio Possevino (foto)**. poate fi considerat părintele spiritual al învăţământului superior iezuit de la Cluj. Activitatea Colegiului Major Iezuit s-a desfăşurat neîntrerupt, dar cu mici sincope, până în preajma anului 1607, când iezuiții au fost izgoniți din Transilvania.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

B. Etapa 1698-1872

Din toamna lui 1698, activitatea didactică iezuită a fost reluată de Academia Iezuită (cunoscută în documentele epocii drept ***Collegium Claudiopolitanum* (foto)** sau *Academia Claudiopolitana*), instituție considerată moştenitoarea de drept a Colegiului Major Iezuit. În același an a fost reîntemeiat Seminarul Iezuit. La *CollegiumClaudiopolitanum* se studia în limbile latină şi germană (din 1751), iar dintre disciplinele predate putem aminti logica, retorica, teologia, filosofia, ştiinţele naturale, matematica şi dreptul.

La începutul secolului al XVIII-lea, Ordinul Iezuit a demarat lucrările de construire, în capătul vestic al străzii Mihail Kogălniceanu de azi, a unui ansamblu de clădiri reprezentative: Colegiul Academic Iezuit, biserica iezuită **(foto)**, internatul "Báthory-Apor", respectiv clădirea Convictului nobiliar (Clădirea Echinox de azi).

În anul 1753, împărăteasa Maria Terezia a ridicat *Collegium Claudiopolitanum* la rangul de Colegiu Academic Universitar. După desființarea Ordinului Iezuit în 1773, Colegiul Academic Universitar din Cluj a trecut sub conducerea Ordinului Piarist. În 1780, Colegiul Academic era structurat în felul următor: Facultatea de Filosofie – cu 5 catedre (logică şi metafizică; fizică; matematică; geometrie (matematică aplicată) şi istorie), Facultatea de Drept (cu catedrele de drept canonic şi penal, de drept civil şi roman), Facultatea de Medicină (o singură catedră pentru anatomie, chirurgie şi obstetrică), și Facultatea de Teologie (4 catedre).

În 1784, ca urmare a deciziei împăratului Iosif al II-lea, Colegiul Academic Universitar din Cluj a devenit **Liceu Academic Regal (*Lyceum Regium Academicum*).** În cadrul său au continuat să existe trei specializări distincte − filosofie, drept şi medicină, teologia fiind mutată la Alba-Iulia. Pe parcursul secolului al XIX-lea, în Cluj au mai funcționat și alte instituții de învățământ de rang mediu și superior, dintre care amintim: Institutul Medico-Chirurgical, Academia de Drept (fondată în 1863), Colegiul Reformat (în cadrul căruia existau cursuri de drept), Colegiul Unitarian (care avea catedre de drept și teologie).

II. Perioada 1872-1918 - Universitatea Regală Maghiară de la Cluj

La 12 octombrie 1872, Francisc Iosif I, împărat al Imperiului Austro-Ungar şi rege al Ungariei, a ratificat legile XIX şi XX, care au consfinţit **întemeierea Universităţii Regale Maghiare de la Cluj.** Instituția și-a deschis porțile cu patru facultăți: Facultatea de Drept şi Ştiinţe de Stat (12 catedre), Facultatea de Medicină (11 catedre), Facultatea de Filosofie, Litere şi Istorie (10 catedre) şi Facultatea de Matematică şi Ştiinţe Naturale (7 catedre). Pe lângă ultimele două facultăţi, a fost întemeiat de asemenea un institut pedagogic, unde urmau să fie pregătiţi viitorii profesori de gimnaziu. Primul rector al universităţii clujene a fost **Áron Berde (foto),** anterior director al Academiei de Drept de la Cluj.

Abia la **4 ianuarie 1881** Francisc Iosif I a emis documentul oficial de întemeiere a universității şi a acceptat ca aceasta să îi poarte numele. Întârzierea s-a datorat stării inițiale destul de precare a

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

infrastructurii didactice şi de cercetare de la Cluj. Treptat însă, au demarat ample lucrări de construcție destinate universității. Până în 1918, la sfârşitul Primului Război Mondial, au fost ridicate 63 de clădiri în care s-a desfăşurat activitatea academică. Cele mai importante dintre ele au fost:

- **Clădirea centrală a universității (foto)**., edificată în trei etape, în perioada 1893-1902. Cu o arhitectură în stil neo-renascentist și o suprafață de 4.226 m2, ea cuprinde până în prezent atât spaţii didactice, cât şi încăperi cu funcții ceremoniale (ex. Aula Magna). **(foto)**.
- **Clădirea Bibliotecii Universitare (foto),** construită între 1906-1909, după modelul bibliotecii Universităţii din Basel (Elveția).
- **Complexul de clădiri al clinicilor universitare(foto),** care a însumat un total de 10.049 m2 de construcţii, finalizate în anul 1903.

Universitatea maghiară a pornit la drum cu un corp profesoral de 40 de persoane pentru cele 40 de catedre, dar până în 1919 numărul catedrelor s-a mărit la 61, ele fiind deservite de 150 de profesori universitari, alături de un numeros personal didactic de grad inferior și personal auxiliar și administrativ. Multe cadre didactice au avut performanțe științifice deosebite, recunoscute pe plan internațional. Printre acestea s-au numărat: matematicienii Lipót Fejér, Alfréd Haar şi Frigyes Riesz; geograful Jenö Cholnoky; polihistorul Sámuel Brassai; arheologul Bélá Pósta; fizicienii Lájos Martin şi Gyula Farkas, etc.

Studenții înscriși aici la studii au aparținut tuturor naționalităților ce trăiau în Transilvania (maghiari, români, germani, evrei, armeni, etc.), precum și tuturor confesiunilor religioase (protestanți, catolici, ortodocși, greco-catolici, iudaici). Din 1895, li s-a permis şi femeile să se înscrie la universitatea clujeană. Între 1872-1918 la universitatea maghiară din Cluj au studiat peste 40.000 de studenţi și s-au acordat diplome de absolvire pentru circa 12.000 de tineri. Peste 2600 dintre studenți au fost români, printre ei remarcându-se următoarele personalități: Iuliu Maniu (student la Drept), Iuliu Haţieganu (Medicină), George Coşbuc (Filosofie), Vasile Meruţiu (Ştiinţe Naturale), şi alţii.

III. Perioada 1919-1940 - Universitatea românească interbelică (Universitatea "Regele Ferdinand I")

La sfârșitul Primului Război Mondial, după unirea Transilvaniei cu România și crearea României Mari, prin decretul nr. 4.090/12 septembrie 1919, semnat de regele Ferdinand I, s-a consfinţit **crearea oficială la Cluj, începând cu 1 octombrie 1919, a Universităţii Româneşti**. Noua instituţie academică avea în componenţă patru facultăţi: Drept, Medicină, Ştiinţe, Litere şi Filozofie. Proaspăta comunitate academică a ales şi profesorii care urmau să o conducă în primul an: **Sextil Puşcariu – rector (foto)**, Nicolae Drăganu – prorector, Gheorghe Bogdan-Duică – decan la Litere, Dimitrie Călugăreanu – decan la Ştiinţe, Iuliu Haţieganu – decan la Medicină şi Vasile Dimitriu – decan la Drept. În semestrul întâi universitatea românească a avut 1871 de studenţi, iar în semestrul al doilea 2182 de studenţi. Lecția inaugurală, intitulată sugestiv *Datoria vieţii noastre*, a fost rostită la 3 noiembrie 1919 **(foto)** de către renumitul arheolog şi istoric

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Vasile Pârvan, în faţa unei audienţe impresionante formate din profesori, studenţi, dar şi din alţi reprezentanţi ai elitei româneşti transilvănene.

Între **31 ianuarie-2 februarie 1920** s-au desfăşurat serbările oficiale de inaugurare ale Universităţii româneşti din Cluj, în prezenţa Regelui Ferdinand I, a reginei Maria, precum şi a numeroase personalităţi ştiinţifice şi politice româneşti şi străine. Regele Ferdinand I a donat suma de 400.000 lei din propria avere pentru înfiinţarea Institutului de Istorie Naţională.
În **anul 1924** este adoptată şi publicată în Monitorul Oficial legea prin care Universitatea clujeană este recunoscută oficial ca "persoană juridică de drept public".

Prima decadă din viaţa universităţii clujene româneşti a stat sub semnul efortului de construire a unei comunităţi didactice şi ştiinţifice performante, care a ţinut în mod constant seama de contextul transilvănean. Până în 1932, principiile de funcţionare ale corpului academic şi ale autorităţilor universitare au fost uşor diferite de cele puse în practică la universitățile din Bucureşti şi Iași, Clujul bucurându-se de o mai mare autonomie şi flexibilitate. Pe plan ştiinţific şi didactic, perioada 1919-1932 se remarcă prin diversificarea disciplinelor studiate, precum şi prin crearea unui număr important de institute, laboratoare, catedre şi seminarii, care au contribuit decisiv la prestigiul noii universităţi româneşti. Acum au fost create: Institutul de Speologie **(foto**) (condus de Emil Racoviță), Grădina Botanică (director Alexandru Borza), Observatorul Astronomic, Institutul de Istorie Națională (directori: Alexandru Lapedatu și Ioan Lupaș), Muzeul Limbii Române **(foto)** (coordonat de Sextil Pușcariu), Institutul de Psihologie Experimentală, Comparată şi Aplicată (înființat de Florian Ștefănescu-Goangă), primul Institut antirabic din Transilvania, Seminarul de matematică (condus de Petre Sergescu) și cel de istoria artei, catedrele de jurnalism și de politică socială, etc.

În **octombrie 1927**, în semn de omagiu, universitatea clujeană va adopta oficial numele primului rege al României Mari, devenind astfel cunoscută drept "**Universitatea Regele Ferdinand I",** nume pe care îl va purta până în 1948.

Anii 1932-1940 se remarcă pe de o parte prin uniformizarea funcționării administrative a universităților din întreaga Românie, Clujul fiind organizat la fel ca și universitățile din București și Iași. Pe de altă parte, acum este perioada marelui rectorat a psihologului Florian-Ștefănescu Goangă, pe parcursul căruia universitatea a cunoscut o dezvoltare semnificativă. În acest interval sunt finalizate câteva mari proiecte de infrastructură academică: Colegiul Academic (inaugurat în 1937) **(foto)**, precum și Parcul Sportiv (fondat din inițiativa lui Iuliu Hațieganu) **(foto)**. Tot acum, Academia de Drept din Oradea va fi înglobată în Facultatea de Drept a universității clujene.

IV. Universitatea clujeană în timpul celui de-al doilea război mondial (19401-1944)

La 30 august 1940, partea de nord a Transilvaniei, care includea şi oraşul Cluj, a fost cedată statului maghiar, în urma Arbitrajului-dictat de la Viena. Impactul asupra universităţii româneşti a fost imediat. În septembrie 1940, profesorii și studenții au fost siliți să părăsească Clujul, căutându-şi un loc de refugiu în care să-şi continue activitatea didactică şi de cercetare. După discutarea mai multor variante, s-a hotărât scindarea universităţii clujene: Facultăţile de Litere şi

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

Filosofie, de Medicină şi de Drept s-au mutat la Sibiu, iar Facultatea de Ştiinţe s-a refugiat la Timişoara. Deschiderea cursurilor a avut loc la 10 noiembrie 1940, atât în Sibiu, cât şi la Timişoara, universitatea refugiată funcţionând fără întrerupere pe toată durata celui de-al Doilea Război Mondial. Aşa cum afirma Iuliu Haţieganu, rectorul din perioada 1941-1944, misiunea universităţii, în noile condiţii socio-politice şi organizatorice, era aceea de a păstra şi promova spiritualitatea românească în teritoriul de formare a poporului român, Transilvania.

Cât timp Universitatea "Regele Ferdinand I" s-a refugiat la Sibiu și la Timișoara în Cluj a reînceput să funcționeze Universitatea "Francisc Iosif", cu predare în limba maghiară, revenită de la Seghedin. Această instituție a funcționat cu cinci facultăți: Facultatea de Ştiinţe Juridice şi de Stat (Drept), Facultatea de Matematică şi Ştiinţe Naturale, Facultatea de Arte, Limbi şi Ştiinţe Istorice (Filologie), Facultatea de Medicină, respectiv Facultatea de Ştiinţe Economice.

V. Perioada 1945-1948 - anii "dureroasei tranziții" către comunism

Viaţa academică clujeană a fost profund influenţată de contextul geopolitic de la finalul celui de-al doilea război mondial. În primăvara lui 1945, după restabilirea administraţiei româneşti asupra Transilvaniei, universitatea "Regele Ferdinand I" s-a reîntors la Cluj, după perioada de refugiu de la Sibiu şi Timişoara. Anii 1946-1947 au fost marcaţi de epurarea masivă a corpului profesoral al universităţii, motivată de raţiuni politico-ideologice.

În paralel, prin **decretul regal nr. 407 din 29 mai 1945** s-a înfiinţat oficial **"Universitatea cu limba de predare maghiară"** din Cluj. Structura acestei noi instituţii cuprindea Facultatea de Drept şi Ştiinţe Economice, Facultatea de Matematică şi Ştiinţele Naturii, Facultatea de Litere şi Istorie. Pentru scurt timp, a funcţionat aici şi o Facultate de Medicină, mutată ulterior la Târgu-Mureş. În **decembrie 1945,** universitatea maghiară din Cluj a primit numele de **"Universitatea Bolyai"**, drept omagiu adus celor doi matematicieni ardeleni, tată şi fiu, Farkas şi János Bolyai.

VI. Perioada 1948-1959 - universităţi paralele: Universitatea "Victor Babeş" şi Universitatea "Bolyai"

La 30 decembrie 1947, proclamarea Republicii Populare Române a marcat instalarea definitivă a comunismului în România. Ca urmare, începând din luna **mai 1948,** Universitatea "Regele Ferdinand I" din Cluj şi-a schimbat oficial numele în **"Universitatea Victor Babeş".**

În urma reformei învăţământului din august 1948, atât structura Universităţii "Victor Babeş", cât şi cea a Universităţii "Bolyai" au fost profund transformate. Astfel, Facultăţile de Medicină au fost desprinse complet şi irevocabil din componenţa universităţilor, devenind instituţii de sine stătătoare. De asemenea, din toamna lui 1948 vor fi înfiinţate catedrele de *Materialism dialectic şi istoric*, *Baze ale marxism-leninismului* şi *Economie politică*. În toamna lui 1957 au fost create, pe facultăţi şi secţii, cursurile învăţământului cu frecvenţă redusă (seral) şi a celui fără frecvenţă.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

În această perioadă, în Universitatea "Victor Babeş" au funcţionat următoarele facultăţi, cu durata de patru ani: Facultatea de Matematici şi Fizică, Facultatea de Ştiinţe Naturale, Facultatea de Chimie, Facultatea de Geologie-Geografie, Facultatea de Pedagogie şi Psihologie, Facultatea de Filologie, Facultatea de Filosofie şi Facultatea de Istorie (care s-au unit într-o singură Facultate în 1954). A existat de asemenea şi o Facultatea de Ştiinţe Juridico-Administrative, cu durata de studii de trei ani, care pentru o scurtă perioadă (1951-1953), a funcţionat în comun cu Facultatea de Drept de la Universitatea "Bolyai".
În aceeaşi perioadă, Universitatea "Bolyai" a avut în componenţă: Facultatea de Ştiinţe Economice, Drept şi Administraţie Publică, cu 18 catedre; Facultatea de Ştiinţe ale Naturii, cu opt catedre; Facultatea de Matematică şi Fizică, cu 10 catedre; Facultatea de Chimie, cu cinci catedre; Facultatea de Istorie, cu şapte catedre; Facultatea de Filosofie, cu patru catedre; Facultatea de Pedagogie şi Psihologie, cu două catedre.

VII. Universitatea Babeş-Bolyai (din 1959)

Ca urmare a deciziilor conducerii de stat şi de partid a României, în perioada **martie-iulie 1959** are loc procesul de creare a unei singure universităţi de stat la Cluj, prin unificarea universităţii româneşti cu cea maghiară.

Noua instituţie, care şi-a început activitatea în **septembrie 1959** va purta numele de **Universitatea "Babeş-Bolyai" (foto)** avea la momentul creării ei şase facultăţi: Facultatea de Matematică şi Fizică; Facultatea de Chimie; Facultatea de Ştiinţe Naturale-Geografie; Facultatea de Filologie; Facultatea de Ştiinţe Juridice; Facultatea de Istorie şi Filozofie. Primul rector al Universităţii "Babeş-Bolyai" a fost profesorul Constantin Daicoviciu **(foto)**. La înfiinţare, Universitatea "Babeş-Bolyai" a însumat un total de 702 posturi didactice, faţă de 782 înainte de unificare. În anul şcolar 1959/1960, numărul studenţilor de la "Babeş-Bolyai" a fost de 4.502, din care 3.159 români, 1.285 maghiari, 36 germani şi 22 de alte naţionalităţi.
În perioada 1959-1970, Universitatea clujeană a parcurs un lung proces de reorganizare a facultăţilor, catedrelor, secţiilor, planurilor şi programelor de învăţământ universitar. În 1961 s-a înființat Facultatea de Științe Economice. Treptat, s-a ajuns la o structură academică în care universitatea, împreună cu Institutul Pedagogic care i se asociase, avea 16 facultăți, cu 37 de secţii la cursurile de zi, 11 secţii la cursurile serale şi 20 de secţii la învăţământul fără frecvenţă. Tot în acest interval au loc noi investiții în infrastructura destinată studenților și profesorilor clujeni: va fi construit campusul de cămine studențești Hașdeu **(foto)**, precum și Casa de Cultură a Studenților.

În anul universitar 1970/1971, s-a înregistrat cel mai mare număr de studenţi înmatriculaţi: 14.438 persoane (6.742 la cursurile de zi, 235 la cursurile serale şi 7.461 la fără frecvenţă) și cel mai mare număr de cadre didactice – 841 persoane (102 profesori, 151 conferenţiari, 299 lectori, 198 asistenţi şi 91 stagiari). Deceniile 8 și 9 ale secolului XX au reprezentat o perioadă dificilă în viața academică clujeană. Acum s-a înregistrat o restrângere gradată a activității didactice și de cercetare, o comasare internă a specializărilor, dispariția unor discipline (ex. psihologie), diminuarea contactelor științifice cu instituții universitare străine, degradarea statutului studenţilor şi profesorilor, etc.

Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, RO-400084
Tel: 0264.405.327
Fax: 0264.591.906
e-mail: math@math.ubbcluj.ro
web: http://www.cs.ubbcluj.ro

În 1989, Universitatea "Babeş-Bolyai" avea un total de 5619 studenţi, corpul didactic fiind compus din 470 de profesori români, 81 de maghiari, 6 germani, 10 de la alte minorităţi. În 22 decembrie 1989 este publicată "*Declaraţia pentru o nouă Universitate a Daciei superioare*", care vorbea despre voinţa de a reorganiza universitatea clujeană pe baze moderne, asemănătoare cu cele din perioada interbelică, ca urmare a dispariţiei regimului comunist.
După 1990, în noul context democratic al României, Universitatea Babeș-Bolyai a cunoscut o transformare profundă. Începând din **1995, s**-a decis organizarea unui **învăţământ universitar multicultural, creându-se cele trei mari linii de studiu, pe criterii lingvistice: linia de studiu română, linia de studiu maghiară și linia de studiu germană**. Între 1991-2005 a avut loc de asemenea un amplu proces de diversificare a facultăţilor, fie prin desprinderea lor din structuri mai vechi, fie prin înfiinţare directă. Astfel, cu începere **din anul universitar 2006/2007, Universitatea "Babeş-Bolyai" funcţionează într-un sistem cu 21 de facultăţi.** Infrastructura didactică și de cercetare a cunoscut de asemenea o dezvoltare accentuată în ultimele decenii, în 1997 fiind demarată una dintre cele mai mari investiții recente: construirea campusului universitar al Facultății de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor **(foto Campus) (foto Cub Psihologie, etc)**. Au fost reluate contactele și colaborările cu academii și universități prestigioase din toată lumea, fiind create puternice rețele de predare și de cercetare și derulate numeroase proiecte științifice în colaborare.

La nivelul anului 2015, din cele 21 de facultăți ale Universității Babeș-Bolyai, 17 facultăți desfășurau activități în limba maghiară, iar 9 facultăți în limba germană. Pentru cei 41.690 de studenți înmatriculați în instituția noastră erau în desfășurare 337 de programe de studii de licență și master în limba română, 119 programe de licență și master în maghiară și 18 astfel de programe în limba germană. În anul universitar 2011-2012 Universitatea "Babeş-Bolyai" a fost clasificată drept "universitate de cercetare avansată şi educaţie" de către Ministerul Educaţiei Naţionale din România. Acest statut este confirmat în prezent de situarea Universității Babeș-Bolyai pe poziții meritorii în clasamentele academice internaționale. Astfel, în 2015 Universitatea Babeș-Bolyai a ocupat: locul 97 în topul Times Higher Education BRICS & Emerging Economies, locul 246 în Europa în topul US News Global Education – Best Global Universities, locul 690 în topul University Ranking by Academic Performance. Unele domenii științifice, precum Matematica, Limbile Moderne sau Psihologia au obținut de asemenea rezultate notabile în cadrul evaluărilor internaționale recente de specialitate. Tot în anul 2015, Universitatea Babeș-Bolyai a fost nominalizată pentru premiul de excelență în cercetare oferit pentru prima oară de Scopus ("Scopus Research Excellence Award").